

knack

'De wereld dreigt haar rampengeheugen te verliezen'

Vrije Tribune

Hier geven we een forum aan organisaties, columnisten en gastbloggers • 03-06-2026, 03:59 •

Bijgewerkt op: 04-06-2026, 16:30 • ⌚ 3 min leestijd

Deel dit
artikel:

De Amerikaanse regering heeft in alle stilte de financiering stopgezet van [EM-DAT](#), de rampendatabank van UCLouvain die al bijna dertig jaar wereldwijd wordt gebruikt door overheden, wetenschappers en hulporganisaties. Zonder nieuwe middelen dreigt die unieke bron te verdwijnen. Vier internationale wetenschappers waarschuwen dat we daarmee niet alleen een archief verliezen, maar ook een cruciaal instrument om toekomstige rampen beter te voorspellen, te voorkomen en te beheersen.

Wanneer de volgende overstroming, hittegolf of aardbeving toeslaat, dienen regeringen razendsnel twee fundamentele vragen te

beantwoorden: wie loopt het grootste gevaar, en wat leert het verleden ons? Al decennialang levert een vrij toegankelijke databank aan de Université catholique de Louvain (UCLouvain) in België een groot stuk van dat antwoord.

Vandaag staat dit mondiale publieke instrument op de helling.

ADVERTISEMENT

Toen de regering-Trump in 2025 USAID ontmantelde, sneuvelde bijna onopgemerkt een kleine begrotingslijn. Bijna dertig jaar lang was de VS via USAID een belangrijke financierder van dit in België beheerde project; goed voor ruim 300.000 euro per jaar voor een klein team, datavalidatie, het registreren van nieuwe rampen en de IT-infrastructuur.

Tot vandaag is die steun niet vervangen. Als er niets verandert, dreigt een van de zeldzame onafhankelijke bronnen waarop de Wereldbank, de VN en tientallen regeringen vertrouwen, geruisloos uit te doven en dit net op het moment dat de samenleving die kennis het hardst nodig heeft.

EM-DAT bundelt gevalideerde gegevens over meer dan 27.000 rampen: overstromingen, stormen, droogtes, aardbevingen, hittegolven, industriële ongevallen. Voor elke gebeurtenis wordt vastgelegd wie getroffen werd, wanneer, waar en met welke gevolgen. Zonder zo'n register is het onmogelijk om gebeurtenissen te vergelijken over grenzen en decennia heen, in een domein waar nationale statistieken vaak fragmentarisch en onderling onvergelijkbaar zijn. Het is meer dan een nauwgezet archief: het is een gemeenschappelijke taal, vandaag geraadpleegd door meer dan 130.000 onderzoekers, regeringen, internationale instellingen, ngo's, verzekeraars en humanitaire organisaties.

Ook ons land komt erin voor. EM-DAT documenteert de overstromingen van 2021, de hittegolf van 2003 en, verder terug, de brand in het warenhuis 'Innovation' in 1967. Zo plaatst het deze gebeurtenissen in een langere geschiedenis en helpt het toekomstige risico's beter te begrijpen. België beschikt zelf niet over een gecentraliseerde rampendatabank en valt daarom soms terug op EM-DAT om aan zijn internationale rapportageverplichtingen te voldoen. EM-DAT dient dus niet alleen verre landen, het helpt ook ons onze toekomst voor te bereiden.

'Van kletsnat naar kurkdroog: uitdagingen en oplossingen voor waterbeheer'

'De extremen van te veel of te weinig water volgen elkaar in zo'n hoog tempo op dat we onvoldoende voorbereid zijn op wat komen gaat', schrijft Marijke Huysmans (VUB) naar aanleiding van de aanhoudende droogte deze lente. 'Waterbeheerders, bedrijven, landbouwers, lokale besturen,

gezinnen en natuurbeheerders zullen de oplossingen uit de Blue Deal nog veel sneller en op grotere schaal moeten uitrollen dan tot nu toe is gebeurd.'

Knack

Hoe abstract die gegevens misschien lijken, ze sturen zeer concrete keuzes. De Wereldbank gebruikt EM-DAT om landen op te sporen die kwetsbaar zijn voor

klimaatschokken. VN-agentschappen baseren er hun risicobeoordelingen op. Regeringen kalibreren er hun overstromingsverzekeringen mee. Onlangs nog brachten wetenschappers met EM-DAT-cijfers de onevenredige klimaatlast voor kleine eilandstaten in beeld. Dat overtuigde de VN om extra middelen vrij te maken voor net die kwetsbare landen. Ook in Indonesië voedde EM-DAT recente beleidskeuzes.

Is EM-DAT perfect? Nee. Hittegolven, epidemieën en zeer lokale gebeurtenissen blijven moeilijk te documenteren. Maar precies dáárom moet er meer in geïnvesteerd worden, niet minder: volledigheid uitbreiden, het instrument moderniseren, regionale samenwerking versterken en blinde vlekken invullen. Het alternatief (het verdwijnen van EM-DAT) lijkt op zonder Google Maps de baan op gaan: je kunt nog vooruit, maar met veel minder houvast. We zouden niet alleen gegevens verliezen, maar ook de Belgische expertise en een methodologie die in dertig jaar werd opgebouwd, en een gemeenschappelijke taal die wereldwijd gebruikt wordt. De gevolgen zouden bijzonder zwaar wegen voor lage inkomenslanden, waar nationale data vaak ontbreken.

En het meest absurde aan dit verhaal? De kostprijs. EM-DAT in stand houden kost zo'n 300.000 euro per jaar, terwijl de rampen die in 2025 werden geregistreerd voor naar schatting 170 miljard dollar schade sloegen. Afgezet tegen internationale budgetten is het redden van deze infrastructuur een schijntje. De paradox is dat iedereen het belang van EM-DAT erkent, maar dat velen wachten tot een ander het redt.

De instellingen die EM-DAT vandaag al gebruiken, kunnen haar samen overeind houden: de Wereldbank en de regionale ontwikkelingsbanken, VN-agentschappen, het Groene Klimaatfonds, filantropische stichtingen en grote onderzoeksfinancierders. Het ontbreekt niet aan middelen. Het ontbreekt aan de erkenning dat gegevens over rampen een mondiaal publiek goed zijn.

Voor België staat er bovendien iets extra op het spel. EM-DAT is hier gehost, aan UCLouvain. Het is een wereldwijd uniek instrument op ons grondgebied en een reële bron van internationale zichtbaarheid. Er bestaat een gezegde: "wat gemeten wordt, kan beheerd worden; wat niet gemeten wordt, ontsnapt aan beheer." Het past hier perfect.

Regeringen, instellingen en de internationale gemeenschap staan vandaag voor een keuze. Ze kunnen nú handelen en het collectieve rampengeheugen van de wereld bewaren. Of ze kunnen wachten tot de volgende ramp ons brutaal herinnert aan wat we verloren hebben.

Niko Speybroeck is professor epidemiologie aan de Université catholique de Louvain (UCLouvain) en superviseert het EM-DAT-project.

Ilan Noy is houder van de Te Āwhionukurangi-leerstoel in Economics of Disasters and Climate Change aan Victoria University of Wellington in Nieuw-Zeeland, en professor toegepaste economie aan het Gran Sasso Science Institute in Italië. Zijn werk draait om de economische impact van natuurrampen en om de beleids- en financiële systemen die mondiale risico's vormgeven. Hij gebruikt EM-DAT voor zijn onderzoek sinds 2006.

Albert Kettner is directeur van het DFO Flood Observatory aan de University of Colorado, waar hij een wereldwijde inspanning voor het monitoren van overstromingen voortzet en verder ontwikkelt. Dat project loopt sinds 1985 en benadrukt al die tijd hoe cruciaal duurzame registers van overstromingsrisico's zijn.

Dewald Van Niekerk is professor en directeur van het African Centre for Disaster Studies aan de North-West University in Zuid-Afrika. Hij is internationaal erkend als expert in rampenrisicovermindering en werkt op het snijvlak van onderzoek, beleid en praktijk om de veerkracht van gemeenschappen te versterken.

Lees ook:

- [Watersnood in de Westhoek: 'Dit komt óók door onze Vlaamse ruimtelijke ordening'](#)
- [Is Vlaanderen klaar voor meer overstromingen? 'Goede intenties, maar pijnlijk marginaal'](#)

Lees meer over: [Université catholique de Louvain](#) [EM-DAT](#)

ADVERTISEMENT

 Fout opgemerkt of meer nieuws? [Meld het hier](#)

Geef leesplezier, ontvang feestplezier!

+ GRATIS CHAMPAGNE

KIES JE FORMULE

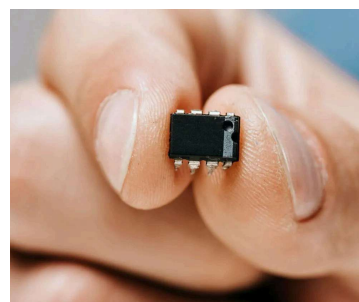
Alcoholmisbruik schaadt de gezondheid

Aanbevolen voor u

**Frozen shoulder blijft medisch raadsel:
opvallende link met diabetes en
menopauze (Knack)**

**Waarom is het zo moeilijk om de
microchipindustrie naar Europa te krijgen?**

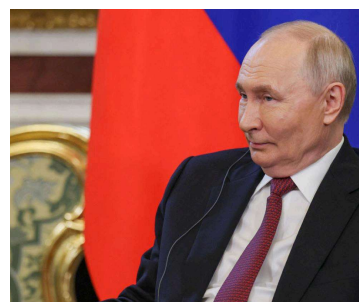
Waterstof op vier wielen: eeuwige belofte?

'Onderzoek doen naar religie is complex: simplisme over moslims zal ons niet verder helpen'

Oorlog is duur: in het Rusland van Poetin klinkt de eerste openlijke kritiek

Verraden de vuilniszakken uit Knokke dan toch de Slachter van Bergen?

Partner Expertise

Commerciële boodschap

Jeep® Opendeurdagen

Jeep®

Journées Portes Ouvertes

Jeep®